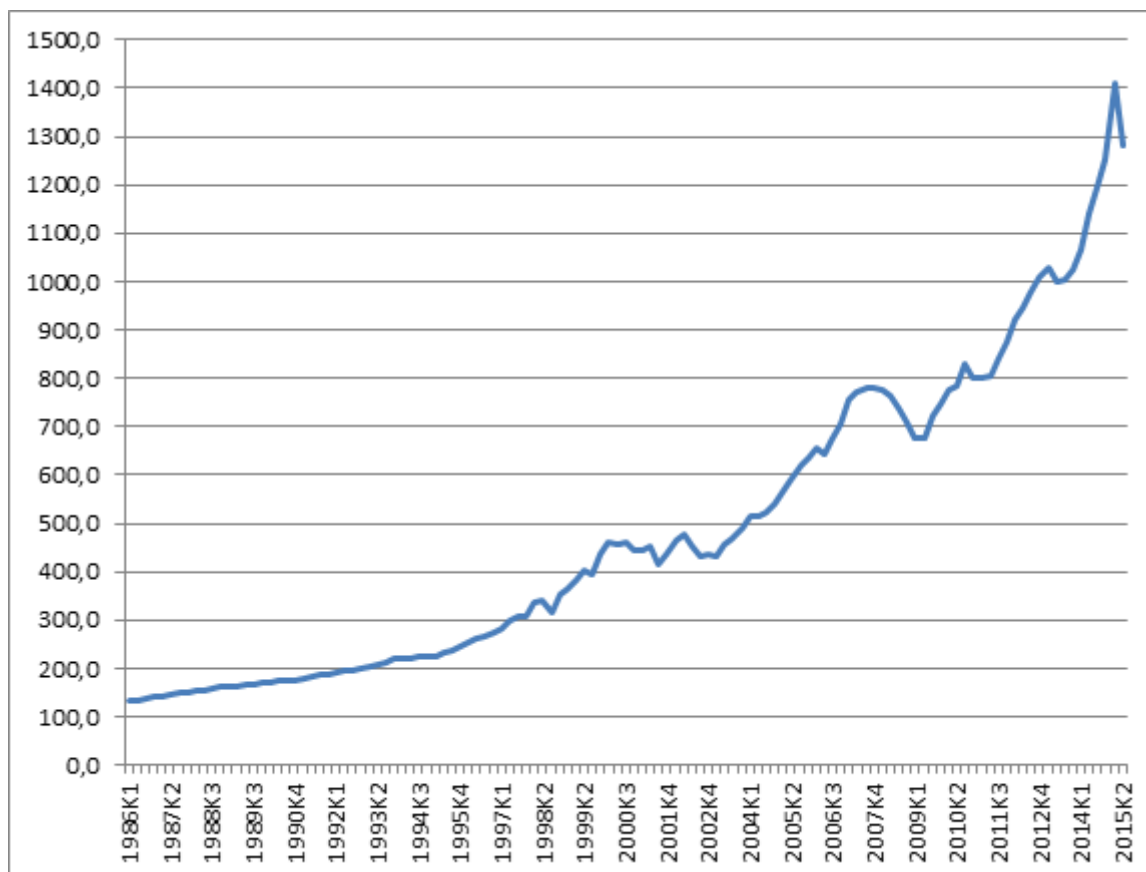

Verlies op de beurs

Waarom beleggen pensioenfondsen eigenlijk?

Pensioenfondsen beleggen om de pensioenen betaalbaar te houden. Daarmee wordt op de lange termijn een beter rendement gehaald dan wanneer het geld op een spaarrekening wordt gezet. Hieronder is te zien hoe het totale vermogen van de Nederlandse pensioenfondsen de afgelopen 30 jaar gegroeid is.

Bron: <http://www.dnb.nl/statistiek/statistieken-dnb/financiële-instellingen/pensioenfondsen/macro-economische-statistiek-verzekeraars/index.jsp>

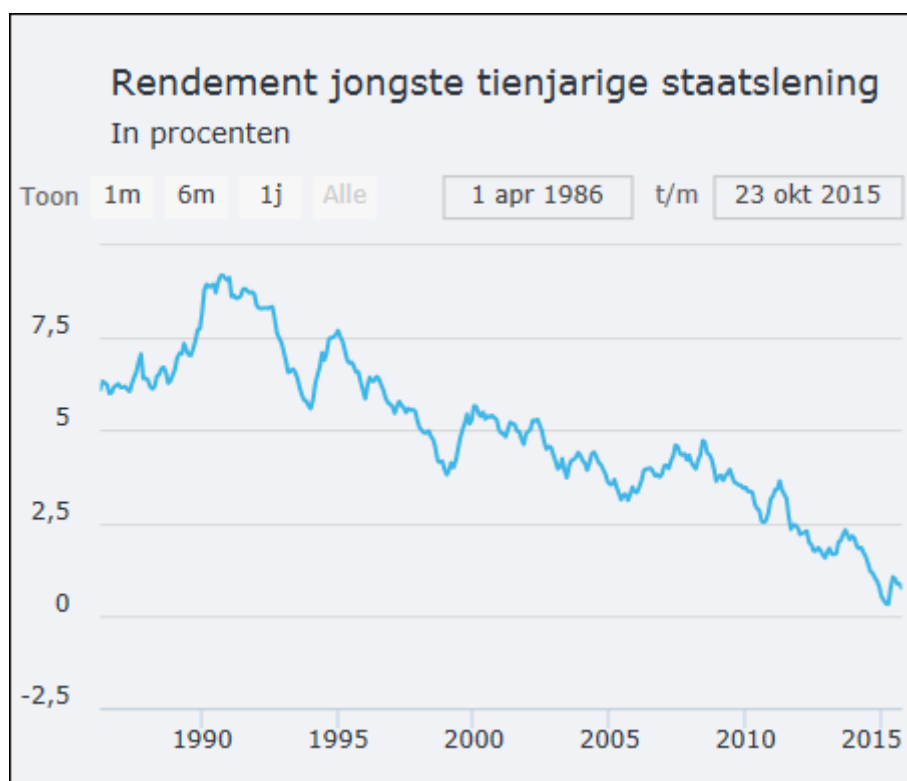
Goede beleggingsrendementen zijn van groot belang. Zonder goed rendement wordt het pensioen onbetaalbaar. Maar een goed rendement halen, kan alleen als pensioenfondsen beleggingsrisico's lopen. Als er niet belegd wordt en alle ontvangen premies op een spaarrekening worden gezet, dan zou de pensioenpremie moeten verdubbelen om hetzelfde pensioen aan te kunnen bieden. Pensioenfondsen moeten dus beleggen en beleggingsrisico's nemen.

Helaas zien we momenteel een terugval in het pensioenvermogen. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de sterk afnemende groeiverwachtingen in China. Goed om hierbij te weten is dat pensioenfondsen er alles aan doen om hun beleggingsrisico's te beheersen. Dit doen pensioenfondsen door hun beleggingen te spreiden. Zij spreiden hun vermogen over verschillende soorten beleggingen, zoals aandelen, obligaties en onroerend goed. De verdeling over al deze soorten beleggingen noemen we de beleggingsmix.

Rol van de rente

Welke rol speelt de rente hierbij? Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om de waarde van het toegezegde pensioen te berekenen op basis van de risicovrije marktrente. Stel: jouw pensioenfonds zegt jou vandaag toe dat je over 15 jaar € 1000 krijgt. Dan moet het pensioenfonds er vandaag voor zorgen dat jouw inleg over 15 jaar gegroeid is tot € 1000. Als je uitgaat van een rente van 3% per jaar, dan is vandaag een inleg van € 642 nodig om over 15 jaar € 1000 uit te kunnen betalen. Die 3% in dit voorbeeld noemen we de rekenrente en de € 1000 euro is een verplichting voor jouw pensioenfonds.

Als de rente daalt, moeten pensioenfondsen al hun verplichtingen opnieuw doorrekenen. Daalt de rente bijvoorbeeld van 3% naar 2%, dan is ook een hogere inleg nodig om na 15 jaar € 1000 uit te kunnen betalen. Niet langer is € 642 genoeg, er is nu € 743 nodig. Volgens de regels moeten pensioenfondsen dit extra geld (€ 101 in het voorbeeld) ook in kas hebben. Een daling of stijging van de rente heeft dus direct grote gevolgen voor een pensioenfonds. Het sommetje laat ook zien dat bij een dalende rente een hoger inleg (premie) nodig is om hetzelfde pensioen te kunnen krijgen. Als de rente daalt, worden de pensioenen dus als het ware 'duurder'. En bedenk dan eens dat de rente nu op 0,86 staat.

Bron: <http://www.dnb.nl/statistiek/statistieken-dnb/financiele-markten/rentes/grafiek-maken/index.jsp?serie=33>

Schommelingen in de rentestand hebben dus rechtstreeks invloed op de hoogte van de pensioenverplichtingen. En daarmee op de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is de belangrijkste graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. Het geeft de verhouding weer tussen het pensioenvermogen aan de ene kant en de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen aan de andere kant.

Aangezien dit de spelregels zijn waar pensioenfondsen mee te maken hebben, proberen ze de gevolgen van wisselende rentestanden in het belang van de deelnemer zoveel mogelijk weg te nemen. Dit doen ze door gebruik te maken van derivaten. Derivaten zijn soort verzekeringen tegen renteontwikkelingen. Die derivaten hebben echter ook een waarde. Ze staan op de balans van een pensioenfonds aan de kant van het vermogen en kunnen net zoals beleggingen dus ook meer of minder waard worden door de ontwikkeling van de rente. De rente speelt dus aan beide kanten van de balans een grote rol.

Als Pensioenfederatie roepen we daarom niet zomaar dat het goed gaat als het totale vermogen stijgt of dat het slecht is als het totale vermogen daalt. Met de spelregels waar pensioenfondsen mee te maken hebben, vertellen de vermogens immers maar het halve verhaal. Het gaat uiteindelijk om de dekkingsgraad van de pensioenfondsen en die staan door bovenstaande ontwikkelingen momenteel onder druk.

26 oktober 2015